

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga „Slovenca“.

Izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 8.

V Ljubljani, 18. oktobra 1888.

Letnik I.

Kaj je novega po svetu?

Pri nas v **Avstriji** je najnovejše, da je nemški cesar Viljem II. obiskal na Dunaji našega cesarja ter se pri njem mudil več dni. Dunajčani so z veliko častjo sprejeli imenitnega gosta cesarjevega, zaveznika našega. Gotovo sta pri tem shodu vladarja mnogo govorila, kako in kaj; našim očem seveda je sedaj vse to skrito in le prihodnjost nas bo učila, kakošen bo sad nemško-avstrijske zveze, katere ne potrdijo mnogi odlični državniki; mi avstrijski Slovani in katoličani nimamo nobenega vzroka, da bi se zanjo navduševali. — Dobili smo tudi kar čez noč **dva nova ministra** za Poljsko pl. Zaleskega, ki je bil do sedaj namestnik cesarjev v Galiciji, in pravosodni minister je sedaj grof Schönborn, katerega posebno hvalijo, da je veren katoličan in sploh pravičen in učen mož. — Na Dunaji delajo velike priprave za **katoliški shod**, ki se bo vršil koncem meseca novembra. Upamo, da pri tej priliki tudi Avstrija pokaže, da ima značajne moče, ki se ne vstrašijo očitno pred svetom spoznati, da so katoličani, da so zvesto-vdani sv. Očetu, da hočejo verske šole za svoje otroke in da se v boju za te svete pravice ne vstrašijo nobenega truda. — **Deželni zbori** so nekateri že sklenili svoja posvetovanja, drugi še zborujejo. — V **moravskem** zboru se je škof dr. Bauer z apostolsko gorečnostjo potegnil za katoliško šolo, seveda zastónj, ker je v zboru večina nemških brezvercev. — V **kranjskem** deželnem zboru je Dežman očital večini, da premalo varčno

gospodari z deželnim premoženjem. Ko je bil Dežman na konju, sicer ni bilo nič boljše, če ne še slabše, vendar bi pri tej priliki tudi mi to željo izrekli: ako so si deželni odborniki povišali svoje dohodke, skrbé naj, da se povišajo tudi deželni dohodki, da se s tem kolikor mogoče davkoplačevalcem znižajo bremena. — Na **Nemškem** še vedno straši pokojni cesar; na eni strani se prepirajo zaradi njegovih natisnenih zapisnikov, na drugi strani pa so si zdravniki v laseh, kdo da je kriv tako zgodnje smrti Friderikove. — Na **Laškem** s častjo sprejemajo nemškega cesarja, pa ne gre vse tako gladko in lepo, kakor pri nas; laška vlada je namreč pri tej priliki morala mnogo rogoviležev zapreti. Ni čuda: pod lesnikami še niso nikoli „medenčkov“ pobirali. — Na **Francoskem** se vedno bolj pripravljajo za prekucijo, s katero najbrže mislijo praznovati stoletnico zloglasne francoske prekucije l. 1789. — Zima se bliža in **Rus** se vedno bolj zavija v svoj kožuh, zato se sedaj od njega le malo vidi in sliši in tudi na **Balkanu** se kaže, da mrzla jesen hladi vroče glave mladih državnikov in ker so tudi kače iz gorskih pečin preselile se v njih državne žepe, zato mislimo, da bomo imeli čez zimo mir, kakoršnega nam sploh svet dati more; onega miru, katerega so angelji oznanjali ljudem ob rojstvu Odrešenikovem, nam sedaj toliko časa ne morejo opevati, dokler se zopet Kristus ne rodi v človeški družbi.

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Komende, 12. oktobra. Dne 4. t. m. utonil je v potoku „Knež“ Anton Tomeli, posestnik iz Gore pri Komendi. Mož šel je nekoliko pijan iz bližnje gostilne proti domu, vsled teme pa je zagazil v vodo in tu storil žalostno smrt. Pač bi bilo dobro svarilo: ne zadržuj se ponoči predolgo brez potrebe iz doma, in varuj se posebno tistih pijač, ki se merijo in točijo večinoma na vražje frakeljne!

Iz Bohinja. Bohinjci smo že bolj na kraji sveta (slovenskega). Potrkamo pa še vendar radi na svojo bohinjsko kožo in povemo, kaj znamo in kaj imamo. Tudi novice pobiramo radi raz pošto, še rajši pa brez pošte. In tudi naše povemo radi. Té-le so: v četrtek na dan sv. Frančiška praznovala je stara mati fara 40letnico cesarjevo. Pokalo je iz topičev, veliki zvon je bučal, slovesno sv. mašo z leviti je pel g. župnik, šola se je praznično oblekla, g. nadučitelj je lepo govoril otrokom o pomenu 40letnice cesarjeve in drugi g. učitelj je izvajal iz otroških grl prijetne glasove, zveneče na slavo presvetlemu cesarju. Posebno prilično so se čule besede iz „Pobratimije“: — Da srce zvesto kakor zdaj — ostalo bode vekomaj.

Letina je pri nas srednja. Krompir, bob (fižol) in seno se je obneslo najbolje. Tudi domači tolkovec (mošt) se pridno dela in izpodmika tla tujemu žganju.

Pretekle dni (2., 3. in 4. oktobra) je vlekel pri nas hud veter (3 dni in 3 noči), kakeršnega

ljude že davno ne pomnijo. Hiše in stoge (kozolee) je odkrival in bohinjsko jezero je burkalo in vode so narasle.

To so novice naše!

Iz Zaloga pri Cerkljah, 12. oktobra. Nismo že pozabili strahu pri zadnjem požaru, vnelo se je dne 24. sept. t. l. zopet gospodarsko poslopje tukajšnjega župana Janeza Kvasa. Goreti je pričelo pod slamnato streho v skednji — že je jel biti cerkvenik plat zvoná, kajti gost dim dvigal se je kvišku — naglo pa je prihitelo ljudstvo skupaj, vsakdo ki je mogel, gasil je — in srečno se je požar preprečil in ogenj pogasil. Imenovani posestnik ima le malo škodo in raztrgano slamnato streho. Kakor že pri prejšnjem požaru, tako tudi sedaj vsakdo misli in sumi, da je bilo zažgano nalašč, skoraj gotovo imamo kakega lopova, ki se je zaklel premeniti naše slamnate strehe v rudeči plamen in gosti dim, to misel pa še bolj potrjuje to, ker so v tukajšnji vasi v butarah zloženih kraj nekega lesenega poslopja našli nekaj zavirkov užigalnic, katerim je bil pridejan velik kos kresilne gobe, vse skupaj bilo pa je zavito v robec (ruto), bržkone je hotel hudobnež tu učiniti ogenj, a se k sreči goba ni vnela. Lopovi, ki požigajo, se namreč take priprave poslužujejo, da med tem, ko še goba tli, nihče ne zapazi preteče nevarnosti in sami lahko unesejo peté, predno nastane požar!

Pod lipo.

Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

(Dogodba iz najnovejšega časa.)

„Ali si ti, France? Odkod pa prideš?“ povprašuje na pragu stoječ gostilničar, čvrstega kmeta, ki se bliža hiši. — „Iz mesta grem; vendar sem enkrat svoje vole prodal“ pravi France. — „Ali drago?“ „No, bo že, za dvesto petdeset goldinarjev.“ „No, zdaj ga pa bote en polič na dobro kupčijo.“ „Saj sem ga tudi potreben“, pravi kmet in vstopi v gostilnico.

Kmalu sedita France in gostilničar pri poliču močnega vina, in France je vedno bolj zgovoren; veselo pripoveduje, kako bo s tem denarjem hišo popravil in svojim otrokom napravil potrebne obleke, bil je moder gospodar in skrben oče.

„Zdaj moram iti“, pravi France, „stemnilo se je že in domu imam še dve uri.“ „E, eno merico ga bova še, če vi ne daste zanj, ga bom pa jaz trpel“, pravi gospodar. „Torej hitro ga prinesite“,

reče France, ki sam pošten in pravičen nič hudega ne slutí. Gostilničar gre iz hiše, glasno zažvižga in hitro sta pri njem dva odrasčena sinova. Tiho jima reče oče: „France ima denar, šel bo zdaj domu, skozi bližnji gozd mora iti — menim, da sta me razumela, torej le hitro od doma.“ „Le hitro, hitro, oče, meni se mudi“, kliče France. „Sem že tukaj, na zdravje oče, veseli me, da se vam je kupčija tako obnesla.“

Kake pol ure je preteklo. France se v temni noči bliža gozdu; pijan ni bil, vendar toliko ga je čutil, da je prav vesel in lahko hodil. Kar naenkrat ga v sredi gozda napadeta dva roparja. Prvi zgrabi ga za vrat, oba ga vržeta na tla in skrbno preiskujeta njegove žepe; vse pregledata, a denarja ni nikjer. S silno jezo Franceta bijeta, da ves omamljen obleži ob potu Kmalu je vse tiho, roparja sta ubežala, le France jel je glasno stokati. Ker je bil naš znanec železne natore, se kmalu zave, strašno ga vse boli, komaj se postavi na noge in hitro zopet omahne.

„Kaj mi je storiti“, si misli France, „do doma imam še poldrugo uro, in ves sem polomljen, težko

Od Drave. (Koš brezverskega sadja.) Kočljarski sin Zagoršek je svoji deklini Mariji Hrga v Dornavi obljubil zakon, a v srečo na to ni mislil. Ona je nekega dne izvzela iz hranilnice v Ptuiju shranjeni denar 1400 gld. Vsled tega je prida-nič lani v noči od 28. februarja do 1. marea žensko zadavil ter mrtvo truplo obesil nad posteljo, naj bi ljudje sodili, da se je zadržila sama. Še le letos dne 14. septembra so morilca, ki je pa danes v resnici bil ženin za drugo nevesto, zasačili in ga v Ptuiju dali pravici v roke. Lopov je oropani denar zapravljaval v Gradcu in v Zagrebu. Sedaj so pri njem našli še 280 gld. — Dne 15. septembra je eksekutor Šmid šel od sv. Roka v Rogatec. Potoma mu je neki človek ugrabil uro-žepnico ter odbežal v gozd. — Nedavno je v Mariboru neki vinski „trgovec“ v sod med vino vlival špirit. Pri tem opravi se mu je spodrknilo, in z lučjo, ki jo je mož pri sebi imel, vnel se je špirit ter ožgal možovo roko. — Franc Vinšinkar, mesar brez dela, in pa Mačin, doma v Gaberju pri Celju, sta Mačinovemu očetu dne 18. septembra ukradla konja in voz, potem se odpeljala v Maribor, da bi to dvojce tam prodala. Ali tukaj jima je račun prečrtala policija. Obkradeni oče dobil je svoje blago nazaj. — Dne 18. septembra je pri Slovenji-Bistrici posestniški sin, J. Rudolf, kovača Ajdnika tako pretepel, da je siromak sledečega dne umrl. — Dne 21. septembra si je še le 13 let stari Bezjakov Mihec v Dornavi ob drevo privezal vrv ter se, življenja že sit, obesil. — Cizaj

je kočljarski fantalin s Póljensčaka. Ta se je dne 22. septembra pri sodišču v Ptuiju predstavil z nazonilom, da je on tisti hudobnež, ki je na cesti med Savci in Póljensčakom pred nekaterimi dnevi z nožem usmrtil hlapca Humarja iz Savec.

Od Drave. V predstojećem dopisu vidi se nekoliko sadja, kakoršno rodi drevo brezverskega „liberalizma“. Liberalno deblo iz mest, kjer ga po svoje redijo, pogubonosne veje razteguje tudi po deželi. In pač skrajni čas je, da se laži-liberalizmu, ki dozda zvonec nosi, vendar že enkrat občutljivo na nogo stopi. Kako li? Vsakemu dobremu, za mir in varnost zavzetemu kristjanu-državljanu bodi v javnem življenju ena izmed prvih skrbi, da pri volitvah v občinski zastop, v šolske odbore, v deželni ali v državni zbor, da pri vseh raznovrstnih volitvah podpira samo krščanski misleči ljudi, nikdar pa naj ne uboga liberalca, ne glasuje za liberalca. Liberalci se praviloma poznajo že po tem, ker navadno ne obiskujejo službe Božje, radi obrekujejo duhovnike in pa ne spoštujejo milega našega materinega jezika slovenskega. Malopridno drevo itak ne more roditi dobrega sadja!

Z Murskega polja. V imeniku odlikovancev pri razstavi v Celji se iz naših krajev nahajajo imena gg.: Fr. Sršen v Ljutomeru in I. Michelitsch v Radgoni, oba za ljutomersko vino, I. Henn za Slatino v Rádencih, I. Karba na Kraplji za poljske proizvode. V Gradcu pa je dne 7. okt. končala razstava, ki jo je bilo priredilo vrtnarsko društvo štajersko. In tukaj

da bi se privlekel, najbolj mi kaže v gostilnico nazaj, da si do jutri odpočijem in pokrepčam“. Kmalu leze France proti gostilnici. V hiši je vse tiho, le luč še gori v hiši. S težavo potrka na vrata. „Za božjo voljo, France, kaj si ti? Kaj pa te je prineslo nazaj? Kakošen pa si?“ pravi hudobni gostilničar. „Roparji so me napadli, strašno sem zdelan; mojega denarja so se polaknili, vendar hvala Bogu, niso ga dobili.“ Kmalu sta v hiši in France pripoveduje, kaj da se mu je zgodilo, nazadnje pristavi: „Stari tatovi pa to niso mogli biti, vse so preiskali, le klobuka ne, kjer imam spravljene denar.“ „No, da ste saj denar rešili, udarce bote že pozabili, ker ste močni.“ — „Kaj pa, ali ste roparje kaj poznali?“ vpraša gospodar. „Kaj jih hočem poznati v tej temni noči, toda pustiva to, jaz ne morem biti več po koncu, dajte mi nekaj olja in peljite me v spalnico, da si odpočijem“.

Kmalu je France sam v zgornji sobi, slabost ga premaga, da sloni nekaj časa pri mizi in se nič ne zave. Vzbudé ga pekoče rane na životu; olja hoče vzeti, da bi si polajšal bolečine, a ni ga nikjer, v naglici ga je pozabil gospodar v spodnji sobi. Ker

je bila spečenina vedno hujša, leze France sam bos — čevlje so mu sezuli — po stopnjicah doli, da bi vzel iz mize posodo z oljem. Toda, ko se približa vratom, zasliši tiho govorjenje, nekaj časa posluša ter čuje besede: „No, na vaju se pač ni prav nič zanesti; beba, še klobuka nista preiskala, kjer ima kmet denar; no dobro, da je norec sam nazaj prinesel denar,“ pravi oče. „Kaj je tukaj?“ vprašata sinova. „Da, zgorej v sobi“ reče oče. „No, sedaj ne bo težko...“ začne eden sinov. „Ja, da mi zopet zmedeta štrebo, sedaj bom jaz to sam opravil. Pojdita na vrt in na koncu skopljita globoko jamo. Ali sta si zapomnila? Jaz kmalu dovršim svoje delo in potem ga vržem skozi okno, bota že vedela kaj je ž njim storiti.“

Franceta spreletava smrtna groza, ko to šepetanje posluša. „Jezus, Marija! pomagajta mi, kaj mi je storiti; bežati ne morem, ker sem ves potolčen in če tukaj ostanem, umreti mi je strašne smrti. Braniti se hočem, toda kako? Nož svoj imam sicer pri sebi, roparji so mi ga v naglici pustili, toda uro-riti človeka, ali to ne gre... Vendar braniti se smem, ker uteči ne morem.“ In opravičen srd se ga

so z našega polja dobili premije gospodje učitelji: T. Pušenjak na Cvenu, I. Bregant v Negovi, F. Sadu v Ščavniški dolini.

S Koroškega. Znano je, da v koroškem dežel-nem zboru sedijo skoraj samo nemški brezverski poslanci, dasi je v deželi tretjina Slovencev. Poglavitno opravilo tem ljudem je, kjer le mogoče polena pod noge metati katoliški cerkvi, svojemu škofu in našim rojakom koroškim Slovincem, ki imajo vsled krivično razdeljenih volilnih okrajev le dva svoja poslanca. Veselo je bilo zato slišati, kako čvrsto in neustrašeno se je pri razgovoru o šolah oglasil novo izvoljeni poslanec g. G. Einspieler ter liberalcem jasno povedal, da vsak pravičen in pameten človek mora biti za versko šolo, ki bo pravična vsem narodom, kjer se bodo otroci učili v domačem jeziku krščanskega nauka in drugih potrebnih nauk, kjer bodo tudi duhovni imeli besedo pri šoli in ne bodo opravljali le službe težaka.

Druga vesela novica je, da je sedaj začela družba sv. Mohorja razpošiljati svoje bukve in čez mesec dni jih bodo imeli najbrže že vsi udje v rokah. Same lepe in koristne knjige so to in prišlo bo zopet blizo četrta milijona iztisov dobrega berila v roke slovenskemu ljudstvu. To je najglavnejši in najbolj delavni misijonar med Slovenci za vero in domovino, zato rojaki, prebirajte pridno lepe bukve, ko jih dobite, in ne pozabite se zopet vpisati za prihodnje leto in vsak naj kakor apostol vabi druge, da naj družbi na novo pristopijo. — Bla-

goslov božji spremljaj družbo Mohorjevo tudi v prihodnje!

Iz Pirešice. Nedavno so za vero in rod vneti domoljubi vzeli na sebe skrb, da se tukaj osnuje podružnica ali oddelek po vsem Slovenskem razširjenega šolskega društva, ki se imenuje „Družba ss. Cirila in Metodija“. Cerkvi in Slovincem sovražni liberalci celjski in drugi so se namreč pred nekaterimi leti začeli vtikati v obe šoli obsežne občine tukajšnje, v Galiciji in v Ponikvi. Nemško-liberalno šolsko društvo „Šulferajn“ je Galičanom ponujalo in že doposlalo 1000 gld. podpore za zidanje nove šole, ako obljubijo, da stariši prodajo otroke tako, da bi šola iz mladine napravljala nasprotnike kristijanskej veri in pa lastnej materi slovenskej. Ali ta ponudba je ljudem odprla oči, denar so spoznali kot „Judežev groše“ ter ga kmetje niso hoteli sprejeti. Nevarnemu „Šulferajnu“ nasproti so konservativni ali pravično misleči Nemci ustanovili „Katoliško šolsko društvo“. To društvo želi, naj bi se mladež vzrejala v krščanskem duhu ter naj bi se ne delal prepir med narodi, n. pr. pri nas med Nemci in Slovenci; naj bi vsi živeli medsebojno v krščanskej ljubezni, v ljubem miru. In ravno to je, kar ni vseh brezverskim liberalcem, ki so po naših krajih pridni pomočniki „frajmaurarjev“, to je, skrivnega, po našem cesarstvu sicer prepovedanega in vendarle močno razširjenega društva, katero ima namen: podreti oltar in tron, to se pravi: odpraviti katoliško vero in ž njo cesarje, kralje, postavne vla-

polasti. „Pobili so me skoraj do smrti in sedaj se starec pripravlja, da me konča, sinova pa že kopljeta jamo, kamor me zasujejo. Ne, tako lahko to ne bo šlo, branil se bom, moja stvar je pravična, Bog vé, da storim prisiljen, kar storim.“ Tako premišluje France, ko zopet tiho prileze v sobo na vrh. Vstopi se za vrata in v smrtnem strahu čaka, kdaj da se mu približa morilec. Kmalu zasliši tihe korake, vrata se rahlo odpró in v sobo stopi gostilničar ter se z nožem v roci obrne naravnost proti postelji . . .

Ne bom popisoval, kaj se je potem zgodilo. Čez malo minut je ležal gostilničar mrtev na tleh, méra hudobij je bila polna in zadela ga je pravična roka Gospodova. France se groze in slabosti trese po vsem životu, kar začuje korake pod oknom. Hitro se zave strašne nevarnosti, ogrne gostilničarja s svojo obleko ter ga spusti zavitega skozi okno . . .

„Sedaj pa hitro“, pravi France, „mlada lopova se bota mudila s pokopom, hitro iz te strašne hiše.“ Novih moči mu dá ta grozni strah in kmalu je na varnem.

Na vse zgodaj zjutraj prideró žandarmi v hišo in seboj pripeljejo skrivaj tudi Franceta.

„Kje je vaš oče?“ prašajo orožniki.

„Ne vemo prav nič, sinoči so roparji nekega človeka napadli, ki je k nam pribežal, morda ga je sedaj oče spremil na dom, ker je bil zelo slab“, lažeta brezbožna sinova.

„Tako“, pravi orožnik, „no, mi vam bomo že pomagali, da bodele naši očeta,“ tedaj zgrabijo orožniki sinova: „Alo, na vrt z nami! Kje sta po noči izkopala jamo?“ In vpričo žandarmov morata jamo zopet odkopati. Ravno se je prikazalo solnce izza gora in ko sinova odkopljeta jamo in mrliča položita na travo, spoznata v njem — svojega mrtvega očeta. In v tem trenutku, se kakor maščevalec prikaže France ter zagrmí: „Brezbožneža, poglejta in spoznajta zlati nauk: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Molita za dušo svojega očeta, da bi ji bil Bog milostiv, a po stopinjah očetovih nikar ne hodita, ker Bog je neskončno pravičen.“

Tako gre glas o tem zločinu v okolici mesta Viterbo na Laškem, kjer se je to zgodilo pred kratkim časom.

darje. Šolskemu društvu krščanski mislečih in torej pravicoljubnih Nemcev podobno je tudi „Slovensko šolsko društvo“, ki se je postavilo pod varstvo svetih bratov, katera sta našim predstarišem, s tem pa še nam, prinesla omiko, ker sta sveti nauk Kristusov Slovenom razlagala na podlagi miloglasne govorice slovenske. In da pogubonosni „liberalizem“ v srcu naših otrok ne zaduši vere in ljubezni do drage nam domovine, na to želi po svojih skromnih močeh pripomagati tudi „Družbe ss. Cirila in Metodija“ podružnica v Pirešici.

Iz Trsta. Trnjeva je pot, po kateri je hoditi primorskim in posebe tržaškim Slovencem in le s hudimi boji si zavedni Slovenci pridobivajo tal v Trstu. Žalostno je, da Slovenec tako rad hrepeni po tujem: po tuji obleki, po tujem jeziku, po tuji veri, po tujih šegah in navadah; vse kar je tuje,

si misli, je bolj „nobel“, zato tudi v Trstu začnejo hlapci in dekle radi čvekati po laško in čez malo let skoro nečejo več vedeti, da so Slovenci. To ni prav. Nič ni vreden, kdor se sramuje svoje vere in ne živi po njenih zapovedih, pa tudi nič ni vreden, kdor se sramuje svojega materinega jezika in se brez potrebe spakuje s tujim. Ker Lahi kakor volkovi preže posebno na slovenske otroke, zato je veselo slišati, da je tržaškim Slovencem odprla šolska družba Ciril-Metodova prvo slovensko šolo v Trstu. S tem si je pridobila ta družba veliko zaslug in tržaški Slovenci so si spletli lep venec, ker tako blagodušno podpirajo to novo šolo. Pokažimo tudi tržaški Slovenci, da hočemo za-se imeti iste pravice, kakor jih imajo med nami drugi narodi. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Cerkev in šola.

Nemški cesar pri papežu.

V Rimu obhajajo se sedaj velike slavnosti, ker je prišel tjekaj nemški cesar Viljem II. obiskat papeža in laškega kralja. Obiskal je papeža v petek 12 t. m. Da se je varovala papežu spodobna čast tudi v svetnem oziru, ni se peljal Viljem v Vatikan iz Kvirinala, t. j. iz palače, v kateri stanuje laški kralj in pri njem nemški cesar za čas svojega bivanja v Rimu, ampak iz stanovanja nemškega poslanca pri papežu. Tudi vozil se ni pri tej priliki na vozu laškega kralja, ampak na lastnem vozu s štirimi konji, ktere si je bil ukazal pripeljati iz Berolina. O obisku samem poročil je telegraf to le: Po zajutreku pri poslancu nemškega cesarja, Schlözerju, so se kardinali in prelatje ob eni uri popoldne povrnili v Vatikan, kamor sta se četrť ure pozneje pripeljala cesar v lastnem, spremstvu pa v najetih vozovih. Na dvoru, ki se imenuje San Damaso, so cesarja pozdravili oddelek papeževe garde s papeževo zastavo in papeževi dostojanstveniki. Cesar in spremstvo sta prekoračila Klementinino dvorano, med tem, ko so jim skazovali čast prelatje in razne garde. Papež so šli cesarju naproti ter so ga peljali v sobo, kjer navadno bivajo. Tu so stali trije enako bogato okrašeni stoli, za cesarja, papeža in prince Henrika, brata cesarjevega. Princ Henrik je vstopil še le, ko sta se bila razgovorila papež in cesar. Potem so vstopili minister grof Herbert Bismarck, sin znanega kancelarja kneza Bismarka in spremstvo. Cesar je predstavil vse gospode sam papežu. — Ko se je bil cesar od papeža poslovil, obiskal je še državnega tajnika papeževega, kardinala Rampolo. Na to si je še ogledal palačo Vatikansko in cerkev sv. Petra.

Lepo je sicer, da je Viljem obiskal sv. Očeta. A vedeti moramo vendar, da njegov obisk velja v prvi vrsti laškemu kralju in njegovi vladi, ki je papežu pograbila Rim, zapodila mnogo menihov in nun, zaprla mnogo samostanov in cerkvâ ter je ali podrla, ali spremenila v vojašnice. Samo v Rimu podrli so v zadnjih petih mesecih tri cerkve; svetega Jožefa, sv. Ane in sv. Helene. Nasproti kvirinalski palači podrli so do tal tri ženske samostane s pripadajočimi cerkvami ali kapelami. In to samo iz tega namena, da so zarad obiska nemškega cesarja prostor pred Kvirinalom razširili. Vsa ta dela izvršili so v enem mesecu; delali ali bolje podirali so seveda petek in svetek, dan in noč pri električni razsvetljavi. Ker v naglici niso mogli vsega prostora lepo vravnati, naslonili so na podrtijo palačo — na deskah naslikano. Smešno kaj ne? Za uboge nune pa silno žalostno, ker so si morale iskati pribežališča v neprimernih stanovanjih in to nemškemu cesarju na ljubo.

Šolska „Družba sv. Cirila in Metoda“.

Dobili smo te dni v roke dve knjižici družbe Ciril-Metodove. Prva je „Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda“, ki nam pripoveduje, kako se je tudi v zadnjem letu lepo razvijala in vtrjevala ta družba. Našteti je v tem poročilu 77 podružnic, ki so do sedaj nabrale blizu 20.000 gld. za družbo. Gotovo veliko denarja za naš mali narod. Družba se je preteklo leto oglasila za versko šolo in se trudi, da posebno na mejah slovenskih podaja otrokom nauk v domačem, materinem jeziku, kateri jim tuji kratijo; zato zasluži ta družba, da jo vsak

Slovenec podpira po svoji moči. Pomagajmo si sami in potem nam bode tudi Bog pomagal. — Druga knjižica pa popisuje življenje svetlega cesarja prav po domače, zanimivo in v pravem duhu. Ker je, žal, ta knjižica zelo pozno izšla, naj toliko hitreje sežejo po njej Slovenci, posebno pa udje družbeni, da se plačajo saj troški za knjižico. — Bog blagoslavlja, blagi domoljubi krepko podpirajte družbo Ciril-Metodovo!

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Ivan Nemanjič sel je za župniškega oskrbnika v Št. Ožbald, kjer že 6 let niso imeli lastnega duhovnega pastirja. Lahko si je misliti, s kakšnim veseljem so ga vsprejeli farani. — **V krški škofiji:** Č. g. Urban Miklav, provizor v Slov. Šmihelu, je postal kanonik v Gospi Sveti. Prestavljeni so: Č. g. M. Kovač iz Mostiča v Dravograd; č. g. K. Rous iz Dravograda v Mostič; č. g. Franc Premru iz Šmihela v Tinje; č. g. Janez Wagner iz Tinj v Šmihel pri Pliberici;

č. g. J. Harter iz Wolfsberga v Št. Lenart; č. g. J. Jungwirth iz Št. Lenarta v Wolfsberg. Č. g. Franc Schaubach je postal župnik v Domačalah; č. g. Fr. Katnik pa župnik v Št. Štebnu na Zili. Č. g. Fr. Marinič pride s sv. Višarij za provizorja v Št. Tomaž; č. g. J. Ljubej, župnik v Št. Tomažu, stopi zaradi bolehnosti v stalni pokoj. — **V goriški nadškofiji:** V nedeljo 7. t. m. sta bila v duhovna posvečena izučena bogoslovca č. g. Jozef Kosec, goriški rojak, in č. g. Janez Sedej iz Cerkna, brat profesorja bogoslovja dr. Franca Sedeja, ter bota pela nove maše prihodnjo nedeljo 14. t. m. in sicer prvi v semeniški kapeli v Gorici, ob 9. uri, drugi v župnijski cerkvi v Cerknem. — Župniške skušnje delali so 9., 10. in 11. t. m. naslednji č. gg.: Blaž Grča, vikar v Čepovanu; Janez Klobovs, kaplan v Šempasu oziroma vikar (imenovan) na Trnovem; Ludovik Kumar, kaplan v Biljani, in Martin Pervanje, oskrbnik kuracije na Idriji pri Bači. — Preč. g. Jakob Vicentini, vikar v Gabrijah na Vipavskem, pride kot župnijski oskrbnik na Vogersko. — **V tržaški škofiji:** Umrli je dne 6. t. m. v Dolini pri Trstu po dolgi bolezni bivši dušni pastir v Topolovcu v Istri, č. g. And. Lavriha, star 54 let. Naj v miru počiva!

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Deželna sadna razstava v Ljubljani. Kakor že znano, priredila je c. kr. kmetijska družba kranjska v proslavo vladarske 40letnice cesarjeve deželno sadno razstavo na starem strelišči v Ljubljani. Odprla se je danes dopoldne ob 11. uri jako slovesno. Otvoril jo je visokorodni g. deželni predsednik baron Winkler vpricho premil. g. knezoškofa dr. Jakoba Missia in skoraj vse višje ljubljanske gospode. Čul se je le jeden glas priznanja in pohvale od vseh, ki so jo že obiskali. Je pa razstava zares velikanska in v vsakem oziru dovršena, ter kaže prav jasno, koliko naša dežela premore in kaj je že storila za povzdigo sadjarstva. Tu vidi se prekrasno sadje, okoli 4000 vrst, ki more z veseljem navdajati srce vsacega sadjarja. Vidi se prefinih namiznih jabolk in hrušk, a tudi navadnih moštnih sadežev iz vseh krajev naše dežele. Razstavljeni so tudi razni sadni izdelki, vkuhan in posušeno sadje, sadni mošt in žganje. Zraven tega videti so sadna drevesca, mnogovrstno sadjarsko orodje in različni stroji. Opisati razstave ni mogoče, treba si jo je ogledati.

V zvezi s sadno razstavo je tudi vinska pokušnja. Mnogo najboljših vinskih pridelovalcev iz Dolenjskega in Vipave daje tu svoja vina pokušat. Zato imajo zlasti gostilničarji iz nevinskih krajev, Gorenjci in Korošci prelepo priliko, da se prepričajo, da tudi v domači deželi dobé izvrstno kapljico, ter da se smejo zanesti, da jim bodo lastni rojaki postregli z dobrim, poštenim blagom. Ta prilika je zlasti radi tega primerna, ker more vsakdo na podlagi te pokušnje kupiti tudi večje množine vina.

Vsakdo lahko pokusi razne vrste vina ter si izbere tisto, katero mu najbolj ugaja. — Naj tedaj nihče naših sadjarjev in sploh zavednih kmetovalcev iz dežele, komur je količjak mogoče, ne zamudi obiskati te poučne razstave. Tudi Ljubljančanom, osobito gospem in gospodinjam ne bode žal, ako si dobro ogledajo to prekoristno razstavo.

Odprta je razstava do nedelje, 21. t. m., vsak dan od 9. ure dopoldne do 5. ure popoldne in od 7. do 11. ure zvečer. Vsak večer ob 8. uri počenshi igra vojaška godba.

Vinska pokušnja je vsak dan od 1. do 5. ure popoldne in od 7. do 11. ure zvečer. Kdor hoče vino pokušati, mora se skazati z vstopnico, katero je kupil pri blagajnici.

V nedeljo, 21. oktobra zvečer ob 9. uri bode javno srečanje razstavne loterije. Srečke te loterije, ki ima 50 dragocenih dobitkov in katerih prvi dobitok je vreden 200 gld., dobé se pri kmetijskih podružnicah, pri c. kr. kmetijski družbi in pri razstavnih blagajnici po 20 kr.

Vstopnina k razstavi in vinski pokušnji znaša: danes, v petek 19. in soboto 20. oktobra 20 kr. po dnevi in prav toliko zvečer; v nedeljo 21. oktobra po dnevi 10 kr., zvečer 30 kr. — Poskrbljeno je tudi, da se dobivajo v razstavnih prostorih mrzle jedi.

C. kr. obrtniški strokovni šol v Ljubljani za umetno leseno robo in za čipkarstvo ter umetno vezenje se bodeti odprli proti koncu meseca oktobra ali najkasneje v prvi polovici meseca novembra v Virantovi hiši nasproti cerkvi sv. Jakoba. Sprejemali se bodo učenci in učenke, ki so dovršili ljudsko šolo

in izpolnili štirinajsto leto. Vstopnine in šolnine ne bodo treba nič plačevati. Deželni odbor, kupčijska in trgovinska zbornica, mestni zastop ljubljanski in kranjska hranilnica so dovolili zdatne zneske za ustanove, katere se bodo kmalu razpisale. Voditeljem dvojne te šole imenovan je gospod Ivan Šubic. Kot učitelj je nameščen gospod Havliček in kot učiteljica gospa Marija Hlavka. Bog daj tej šoli obilo uspeha na korist domači obrtniki. — Govorica, da se bode šola za lesno obrt ustanovila tudi v Ribnici, je za sedaj, žal, zopet potihnila. A resnica je, da treba tudi ribniški

dolini kake šole za lesno obrtnijo, ki je tam močno razširjena, ki pa malo ali nič ne napreduje in so zaslužki Ribničanov čezdalje manjši.

Državna sadna razstava na Dunaji se je jako dobro obnesla. Presvetli cesar sam otvoril jo je 2. oktobra ter se je o nji prav pohvalno izrazil, ker so sadjarji iz vseh krajev države poslali raznotero, lepo sadje. Mudil se je tudi v kranjskem oddelku, ki je bil izboren. Odlikoval je z nagovorom tajnika c. kr. kmetijske družbe g. Pirca in pohvalil zbirko trgovca g. Rohrmanna. — Južnoštajersko sadje bilo je prekrasno.

Razne vesti.

(**Državni zbor**) na Dunaji se prične dne 24. okt. Med drugim pride tudi v razpravo predlog za versko šolo. Trdno pričakujemo, da bo ta predlog našel tople zagovornike med slovenskimi poslanci in da bodo vsi glasovali za versko vsem narodom pravično šolo.

(**Novi zvonovi.**) Iz novocerkenške dekanije na Štajerskem se nam piše: Zvonarna g. Samasse sme ponosna biti na zvonove, katere je te dni poslala k cerkvi M. B. v Vitanje. Veliki zvon tehta 28 starih stotov, drugi trije pa vsi skupaj okoli 25 stotov. Delo je pa tako lepo in čisto, da je vsakemu všeč, in ni dvomiti, da se bode tudi njih harmonija vsem prikupila. Roženvenško nedeljo blagoslovili so jih Nj. ekselencija premil. knezoškof lavantinski v Vitanji pri jako slabem vremenu. Prevzvišeni gospod so potem še besedo božjo oznanovali. Svečanosti vdeležilo se je najmanj 60 duhovnikov, ker nekateri bili so ravno zaradi roženvenškega praznika zadržani k tej svečanosti priti. Vkljub vednemu dežju vitanjski fantje le niso prenehali v enomer iz topičev streljati. Najhuje pa je gromelo, ko so veliki zvon srečno v zvonik potegnili. Zvonom botri bili so najodličnejši tržani in dva kmečka moža, največi zasluže pri tem pa ima veleč. g. župnik I. Žičkar. Da bi mu prav dolgo peli.

(**Vsled toče poškodovanim**) prebivalcem fare Zavrčje pri Dravi so prevzvišeni gospod knezoškof Mariborski darovali 50 gld.

(**Nesreče.**) Ubil se je včeraj jutraj 70letni hlapec Jožef Hribar, ki je v deželni bolnišnici padel s podstrešja in mrtev obležal. — Utonil je že pred dobrim tednom Virantov drugi hlapec Franc Rajer. Šel je bil namreč na barje in skoraj gotovo pijan zalezal v vodo in utonil. V nedeljo zvečer so mrtvega našli na karolinskem barji ter odnesli v mrtvašnico k sv. Krištofu. — Povožil je 15. t. m. v Ljubljani

Majdičev hlapec štiriletnega dečka Randla, ki je bil takoj mrtev.

(**Povodenj**) je bila pretekli teden zelo velika; iz različnih krajev dohajajo prav žalostna poročila. Tudi na ljubljanskem Mahu so jo imeli ljudje v hišah, po nekaterih celo do klópi.

(**V Ljubečni pri Vojaiku**) so dne 1. oktobra v nekem páhištvu našli mrtvo truplo Andreja Ofentauška od Nove-cerkve. Pogrešali so ga že od 14. sept. Ker ni sledu za hudobijo, sodi se, da je delavca zadela mrtvoud.

(**Na Dobrni**) so dne 4. oktobra slovesno obhajali štiridesetletnico vladarstva presvetlega cesarja. Ko so letos dne 1. januarja slavili petdesetletnico duhovniške časti sv. Očeta Leona XIII., so v spomen na redko svečanost blagoslovili poljsko kapelico, ki sta jo bila na svojem zemljišču postavila zakonca Stancelj. In da se tudi zdaj priredi kaj stalnega, naj bi se še poznejši rodovi mogli spominjati izrednega praznika, so v ta namen na dan godovanja cesarjevega zasnovali zbirko za nameravano zidanje cerkvice na grobišču Dobrnskem.

(**Zvit kakor kozji rog.**) V Parizu je zapravljev dijak napravil svoji teti veliko denarja in povrh še napravil 310 gld. dolga, katerega pa teta ni hotela plačati. Šolar je bil v veliki zadregi, pa kmalu si iz nje pomaga. On pozna mehko in dobro srce svoje tete, zato je hoče nekoliko pretresti. Gre k vodji, ki je kazal gledalcem zverino in se dogovori z njim, da hoče za 300 gld. osemkrat brez orožja iti v kletko, kjer je bil lev zaprt. Za prvi tisti večer pošlje skrivaj tudi svoji teti vstopnico. Predstava se začne in teta zagleda svojega Ivana, da se bliža levovi kletki. Silno se prestraši, vsa jeza je pozabljena, hitro stopi iz vrste, rekoč: Ivan, tu je denar, plačaj svoj dolg in pojdi domu. Dobra teta je bila vesela, hudobni Ivan pa tudi.

Loterijske srečke.

Trst	6. oktobra:	88,	41,	75,	34,	21.
Line	13. oktobra:	36,	90,	20,	23,	39.
Gradec	13. oktobra:	81,	37,	62,	61,	21.
Dunaj	13. oktobra:	40,	66,	27,	75,	78.
Brn	17. oktobra:	1,	37,	52,	79,	30.
Praga	10. oktobra:	43,	24,	89,	38,	10.

Tržne cene v Ljubljani

dné 18. oktobra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	17	Špeh povojen, kgr.	—	72
Rež,	4	55	Surovo maslo,	1	—
Ječmen,	4	06	Jajce, jedno	—	2*
Oves,	2	44	Mleko, liter	—	8
Ajda,	4	71	Goveje meso, kgr.	—	56
Proso,	4	55	Telečje	—	56
Koruza,	5	20	Svinjsko	—	56
Krompir,	2	41	Koštrunovo	—	30
Leča,	12	—	Pišanee	—	35
Grah,	13	—	Golob	—	18
Fizol,	10	—	Seno, 100 kgr.	2	50
Maslo, kgr.	1	—	Slama,	2	14
Mast,	—	70	Drva trda, 4 □ mtr.	6	50
Špeh svež,	—	56	„ mehka, „	4	25

➤ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 31. oktobra.

Slovenski Žepni koledar za leto 1889

izšel je ter se dobiva v jako lični obliki v
Katol. Bukcarni, J. Gerberji in pri J. Giontiniju
komad po 20 kr., po pošti 2 kr. več.

Knjižica je posebno primerna kot
novoletno darilo za kavarne, kojim se
dovoljuje primeren rabat. — Razprodaj-
alcem po jako znižani ceni.

Darilec pridni šolski mladini, zlasti letos jako
primerno in spominljivo, je knjižica:

„Zlatomašnik LEON XIII.“
(s podobico).

Dobiva se po 6 kr. — 50 iztisov vkup po 5 kr.
v Ljubljani pri „Katoliški družbi“, Stari trg
št. 13.

Po ravno isti ceni „Papeževa nezmot-
ljivost“. (11)

Odlikovan v Trstu 1882

s srebrno svetinjo.

AVGUST DRELSE,

tovarnar peči iz prstenih izdelkov,
v Ljubljani.

Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših
peči najnovejše sestave

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno
in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najtršim
osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na cevi, nadstavce za dimnike z
vetrnjakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene
oboke, ognjesigurne opeke in vse v stroko prstenega
blaga spadajoče predmete.

(19)